

Amatör Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygılarının İncelenmesi (Çanakkale İli Örneği)

Hilal Necla CİHANGİR^{1*}, Can ÖZGİDER¹, Fatih OLCAŞ¹, Emre GÜNEŞLİ¹

ÖZET

Amaç: Bu çalışma amatör sporcuların yeni tip koronavirüse (COVID-19) yakalanma kaygı durumlarının incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Kesitsel Araştırmaya, amatör düzeyde aktif olarak spor yapan 415 sporcu gönüllü olarak katılmıştır. Sporcuların kaygı durumlarını ölçmek için Demir, Cicioğlu ve İlhan (2020) tarafından geliştirilen 16 madde ve 2 faktörden oluşan 'Sporcuların Yeni Tip Korona virüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği (SYTKYKÖ)' kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan sporcuların %10.1 'i koronavirüse yakalandığını belirtmiştir. %89.9'u ise koronavirüse yakalanmadığını belirtmiştir. Araştırmaya katılan sporcuların %7.5'i kronik rahatsızlığı olduğunu belirtmiştir. %92.5'i ise kronik rahatsızlığı olmadığını belirtmiştir. Araştırmaya katılan sporcuların %86.5 sosyal medyadan covid-19 haber takibi yaptığını belirtmiştir. %13.5 'inin ise sosyal medyadan covid-19 haber takibi yapmadığını belirtmiştir. Araştırmaya katılan sporcuların %63.4'ü evde egzersiz yaptığını belirtmiştir. %36.6 'sının ise evde egzersiz yapmadığını belirtmiştir. Takım ve bireysel sporlara göre bireysel kaygı ve sosyalleşme kaygı alt boyutunda $p<0.05$ düzeyinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Evde spor yapma değişkenine göre sosyalleşme kaygı alt boyutunda $p<0.05$ düzeyinde anlamlı farklılık bulunmuştur.

Sonuç: Sonuç olarak, sporcuların yaşamış olduğu kaygı durumu bazı olumsuzluklar yaşatabilir ve başarıyı olumsuz yönde etkileyebilir. Yaşanılan bu durumun önüne geçilebilmesi için antrenör ve sporcuların psikolojik becerilerini de geliştirmesi ve buna yönelik çalışmalar yapması gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Spor, Kaygı, COVID-19

ABSTRACT

The Examining the Amateur Athletes' Anxiety of the Contracting New Type Coronavirus (COVID-19) (Çanakkale Province Example)

Purpose: This study was conducted to examine the anxiety levels of amateur athletes about catching the new type of coronavirus (COVID-19).

Method: 415 athletes, who are actively engaged in sports at amateur level, voluntarily participated in the research. In order to measure the anxiety of the athletes, the 'Athletes' Anxiety Scale for Containing the New Type of Corona Virus (Covid-19) Athletes (SYTKYKÖ)', which consists of 16 items and 2 factors, was developed by Demir, Cicioğlu and İlhan (2020).

Results: The analysis of the obtained data was evaluated in the SPSS 20 package program. 229 of the athletes participating in the research do team sports, and 186 athletes do individual sports. 10.1% of the athletes participating in the study stated that they had caught the coronavirus. 89.9% of them stated that they did not catch the coronavirus. 7.5% of the athletes participating in the study stated that they had a chronic illness. 92.5% stated that they do not have a chronic disease. 86.5% of the athletes participating in the research stated that they follow the covid-19 news on social media. 13.5% of them stated that they do not follow covid-19 news from social media. 63.4% of the athletes participating in the study stated that they exercised at home. 36.6% of them stated that they do not exercise at home. A significant

¹Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Çanakkale/TÜRKİYE

*Sorumlu Yazar: hilalcihangir17@gmail.com, 0000-0002-9222-476X

difference was found at $p<0.05$ level in individual anxiety and socialization anxiety sub-dimensions according to team and individual sports. A significant difference was found at the $p<0.05$ level in the socialization anxiety sub-dimension according to the variable of doing sports at home.

Conclusion: As a result, the state of anxiety experienced by the athletes may cause some negativities and affect the success negatively. In order to prevent this situation, it is thought that coaches and athletes should also develop their psychological skills and work on this.

Keywords: Sports, Anxiety, COVID-19

GİRİŞ

Covid-19, tüm kıtalarda çok sayıda ülkede katlanarak bulaşan, koronavirüslerin sebebiyet verdiği ilk salgın hastalıktır. 2020 yılının başı itibariyle, yeni tip koronavirüs Dünya Sağlık Örgütü tarafından, şiddetli solunum sendromu şeklinde adlandırmıştır (WHO, 2020). 30 Aralık 2020 itibariyle dünya çapında 215 ülkede devam eden koronavirüs (Covid-19) vakası şimdiye kadar 80.773.033 insanda rastlanmış ve yaşamını yitirenlerin sayısı 1.783.619'u bulmuştur (WHO, 2020). Ülkemizde ise ilk koronavirüs tanısına 10 Mart 2020'de rastlanmış ve buna bağlı olarak ilk ölüm 17 Mart 2020 tarihinde gerçekleşmiştir. 30 Aralık 2020 tarihinde güncel toplam tanı sayısı 2.194.272 ve toplam ölüm sayısı 20.642 kişi olarak saptanmıştır (T.C. Sağlık Bakanlığı, 2020). Gün geçtikçe ülke dışında ve ülkemizde koronavirüsün önüne geçilemez biçimde çoğalması sebebi ile farklı alanlardaki sporcuların, yöneticilere ve koçlara salgının bulaşma haberleri spor müsabakalarının yapılmaması veya ileri bir tarihe ertelenmesine sebep olmuştur. Örneğin salgın başlangıcında spor müsabakalarının bir süre seyircisiz devam edeceği bildirilse de, pandemiye karşı alınan önlemler çerçevesinde kısa bir süre sonra organizasyonların tamamı ertelendi. Covid-19'un hızla yayılması nedeniyle Tokyo 2020 Olimpiyat Oyunları, Formula 1 yarışları, Dünya Atletizm Salon Şampiyonaları, boks maçları, tenis turnuvaları, Ulusal Basketbol Birliği (NBA), maratonlar (Paris, Amsterdam, Barcelona gibi büyük ölçekli organizasyonlar), Londra, Boston ve Tokyo), futbol maçları (Copa América, Premier Lig, UEFA Avrupa Ligi, UEFA Şampiyonlar Ligi, UEFA Avrupa Şampiyonası, AFC Asya Kupası, Japonya, Çin ve Güney Kore'deki profesyonel futbol liglerinin başlangıcı) ve 2. Trisome Oyunları gibi büyük çaplı organizasyonlar ileri bir tarihe alınmıştır (BBC, 2020). Bugünümüz ve yarınımızın faydasına benimsenen bu karar ve uygulamaların sporcularda kaygı artışına sebep olması kaçınılmazdır. Kaygı, çeşitli sebeplerle meydana gelen heyecan, endişe ve fizyolojik değişimler ile karakterize istenmeyen bir duygu olarak ifade edilmektedir (Han, 2009). Diğer bir tanıma göre ise, içerisinde tedirginlik, endişe, yanılsama ve korku bulunan kişisel bir duygudur (Elliott ve Smith, 2010).

Kaygı, kişinin yeteneği ile kendisinden beklenen arasında bulunan uyumsuzluktur. Beklenti ve yetenek arasındaki bu fark oluşturduğu kaygı ile kişinin kendini gerçekleştirmesinin önüne engel oluşturmaktadır (Akca, 2020). Kaygı bozukluğu yaşayan bireyler farklı fiziksel rahatsızlıklar yaşamalarının yanında, günlük yaşamlarındaki faaliyetlerini yerine getirmekte de sıkıntı yaşamaktadırlar. Ayrıca, kaygı bozukluğundaki artışın bulunması inanç ve mücadele gücünü düşürdüğu de bilinmektedir (Johnston-Wilder ve Lee 2010). Sporcuların büyük bir çoğunluğu bazı durumlarda kaygı duyabilmektedir. Kaygı, sporcuların etkili düşünme yetileri ve karar alma süreçlerini negatif biçimde etkileyen sonuçlar doğurabilmektedir.

Kaygı seviyesi yükseldikçe sporcu, doğru kararlar vermektten ve yeteneklerini sergilemekten uzaklaşabilmektedir. Aşırı baskı gören sporcularda irade dışı tutum ve hareketlerinde bazı değişiklik durumları da gözlemlenebilir. Aşırı kaygı, geçmişte başarı gösteren sporcuların bile zihninde karışıklık meydana getirip, hatalı hareketler sergilemesine sebep olabilmektedir (Sönmez ve ark., 2020). Bahsi geçen durum, spor dünyasında köklü kulüplerde ünlü sporcuların da yaşadıkları Covid-19'a yakalanma süreçleri tüm spor camiasında kaygıya sebebiyet vermektedir. Bu sebeple, araştırmada sahada ter dökecek olan ve bu aşamada kaygıların odağında olan sporcuların salgına yakalanma kaygılarının araştırılması amaçlanmıştır (Gümüşgöl ve ark., 2020).

Covid-19 salgını sebebiyle izole yaşam tedbirlerinin çokça yaygınlaşması ve özellikle müsabaka sporcularının ruhsal ve fiziksel anlamda negatif yönde değişmesi öngörülen bir sonuçtur. Bu bağlamda salgının sporculardaki etkileri konusunda ülkemizde araştırmalar gerekmektedir (Dikmen ve ark., 2020).

Covid-19'a yakalanma kaygılarının değişik parametrelerde sporcularda görüleceği ve bunun antrenmanın başlangıç dönemine, spor alanı içindeki başarisına etki edeceği bunun yanında psikolojik baskı altındaki sporcuların saldırgan tavırlarda bulunabilecekleri öngörülmektedir. Salgın döneminde federasyonlarca alınan kararlarda bazı spor organizasyonlarının ertelenmesi, ya da iptal edilmesi kararı alınırken sporcuların içinde buldukları durumdan dolayı yaşadıkları kaygıların incelenmesi açaşısından önemli görülmüştür (Gümüşgöl ve ark., 2020).

YÖNTEM

Araştırma Deseni ve Prosedür

Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Etik Kurulundan (2020-YÖNP-0138) ve 18 yaş altı sporcular için veli izinleri alınmıştır.

Hipotez

Takım sporları ile uğraşan sporcuların, bireysel spor dalları ile uğraşan sporculara göre yeni tip Korona virüse yakalanma (Covid-19) kaygı düzeyleri daha fazladır.

Kadın sporcuların erkek sporculara göre yeni tip Korona virüse (Covid-19) yakalanma kaygı düzeyleri daha fazladır.

Katılımcılar

Araştırmanın 2021 yılında Çanakkale ilinde bireysel veya takım sporlarını aktif olarak katılan 211 kadın 204 erkek olmak üzere toplamda 415 sporcu katılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak ‘‘Kişisel Bilgi Formu’’ ve Demir ve arkadaşları (2020) tarafından geliştirilen 16 madde ve 2 faktörden oluşan ‘Sporcuların Yeni Tip Korona virüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği (SYTKYKÖ)’ kullanılmıştır. SYTKYKÖ beşli likert tipindedir. Maddeler ‘‘Kesinlikle Katılmıyorum’’, ‘‘Katılmıyorum’’, ‘‘Kararsızım’’,

Tablo 1. Ölçek alt boyutları örnek soruları

Bireysel Kaygı Alt Boyutu	
1	Yeni tip koronavirüsün performansımı düşürebileceğini düşününce endişelenirim.
2	Yeni tip koronavirüs bana bulaşmış olsa kaygılı hissederdim.
Sosyalleşme Kaygısı Alt Boyutu	
1	Yeni tip koronavirüs bulaşacak diye dışarı çıkmaktan sakınıyorum.
2	Yeni tip koronavirüs bulaşır diye kalabalığa girmekten kaçınıyorum.

‘‘Katılıyorum’’, ‘‘Kesinlikle Katılıyorum’’ şeklinde sıralanmış; 1, 2, 3, 4 ve 5 şeklinde derecelendirilmiştir.

Geçerlilik ve Güvenirlilik

Bu çalışmada kullanılan ‘Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği (SYTKYKÖ)’ nin güvenirliliği, test tekrar test analizi ve iç tutarlılık analizi ile belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre Sosyalleşme kaygısı iç tutarlılık katsayısı ,84 SYTKYKÖ’nün toplam puanının iç tutarlık katsayısı ,92 ve Bireysel kaygı alt ölçeğinin iç tutarlılık katsayısı ,90 olarak tespit edilmiştir. Önceki çalışmalar gözlemlendiğinde yüksek

güvenirliliğe sahip ölçeğin iç tutarlık katsayısının ,80 ile 1 arasında olması yüksek güvenilirlikli olduğunun göstergesidir (Büyüköztürk, 2014; Tavşancıl, 2014). Yapılan çalışmalar neticesinde ‘SYTKYKÖ’ nün iç tutarlık katsayıları, ölçeğin üst düzey güvenilir olduğunun ve oldukça yüksek kararlılık seviyesine sahip olduğunun kanıtıdır.

İstatistiksel Analiz

SYTKYKÖ alt boyutlar ve genel toplamda elde edilen puanların değişkenlere göre normal dağılıp dağılmadığı kontrol edilmiştir. Verilerin normallüğünde medyan, aritmetik ortalama, kurtosis ve skewness değerleri incelenmiştir. İki den çok aşamalı bir değişkenle bir sürekli değişkenin farklılığını test etmede de Kruskal Wallis testi, çift aşamalı bir değişkenle bir sürekli değişkenin farklılığını test etmede Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Gruplar arası farklılıkları test etmek için ise Independent Sapmle t-test kullanılmıştır.

BULGULAR

Tablo 2. araştırmaya katılan sporcuların demografik özelliklerine göre dağılımı

Demografik Özellikler	Kategori	N	%
Cinsiyet	Kadın	211	50.8
	Erkek	204	49.2
Spor Yaşı	0-3 Yıl	204	49.2
	4 yıl ve fazlası	211	50.8
Yaş	15-20	220	53
	21 ve üstü	195	47
Covid-19’a Yakalanma Durumu	Evet	42	10.1
	Hayır	373	89.9
Uğraşılan Spor Branşı	Futbol	93	22.4
	Basketbol	62	14.9
	Voleybol	66	15.9
	Hentbol	8	1.9
	Atletizm	23	5.5
	Judo	22	5.3
	Taek-wondo	22	5.3
	Triatlon	1	0.2
	Yüzme	35	8.4
	Jimnastik	18	4.3
	Fitness	21	5.1
	Raket Sporları	20	4.8
	Dövüş Sporları	14	3.4
Su Altı Sporları	Okçuluk	4	1
	E-spor	2	0,5
Kronik Rahatsızlık Durumu	Evet	31	7.5
	Hayır	384	92.5
Sosyal Medyadan Covid-19 Haber Takibi	Evet	359	86.5
	Hayır	56	13.5
Evde Spor Yapma Durumu	Evet	263	63.4
	Hayır	152	36.6

Tablo 2’ de araştırmaya katılan sporcuların demografik özelliklerinin dağılımı verilmektedir. Verilere göre, örneklem grubunda yer alan katılımcıların cinsiyet, spor yaşı ve yaş dağılımlarının birbirine yakın olduğu görülmüştür. Araştırmaya katılan katılımcıların %89.9 (n=373) ile Covid-19’a yakalanmadığı tespit edilmiştir. Katılımcıların uğraştığı spor branşları değerlendirildiğinde en yüksek oran %22.4 (n=93) ile Futbol, %0.2 (n=1) oranı ile Triatlon sporu ile uğraşanlar en düşük oranda katılım yaptığı görülmektedir. Katılımcıların kronik rahatsızlığı bulunma durumuna bakıldığında ise %92.5 (n=384) ile hayır cevabı alınmıştır. Katılımcıların % 86,5 ‘unun (n=359) sosyal medyada koronavirüs haberlerini takip ederken %13,5’ u (n=56) sosyal medyada koronavirüs haberlerini takip etmemektedir. Ayrıca katılımcıların % 63.4’ünün (n=263) bu süreçte evde egzersiz yaptığı gözlemlenmiştir.

Tablo 3. Cinsiyet değişkenine göre t-testi

Ölçüm	Cinsiyet	N	X	Ss	t	df	p																				
Bireysel Kaygı	Kadın	211	3,64	0,72	1,56	413	0,12																				
	Erkek	204	3,52	0,86				Sosyalleşme Kaygısı	Kadın	211	3,29	1,00	0,42	408	0,68	Erkek	204	3,25	1,08	Kaygı Genel Toplam	Kadın	211	3,53	0,71	1,28	413	0,20*
Sosyalleşme Kaygısı	Kadın	211	3,29	1,00	0,42	408	0,68																				
	Erkek	204	3,25	1,08				Kaygı Genel Toplam	Kadın	211	3,53	0,71	1,28	413	0,20*	Erkek	204	3,44	0,83								
Kaygı Genel Toplam	Kadın	211	3,53	0,71	1,28	413	0,20*																				
	Erkek	204	3,44	0,83																							

Bağımsız örneklem t-testi sonucuna göre kadınların (Ort. =3,64 , SS=0,72) bireysel kaygı puanlarının erkeklere (Ort.=3,52 , SS=0,86) göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. $df(413) = t(1,56) = p>0,05$. Bağımsız örneklem t-testi sonucuna göre kadınların (Ort. =3,29 , SS=1,00) sosyalleşme kaygı puanlarının erkeklere (Ort.=3,25, SS=1,08) göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. $df(408) = t(0,42) = p>0,05$. Bağımsız örneklem t-testi sonucuna göre kadınların (Ort. =3,53 , SS=0,71) kaygı genel toplam puanlarının erkeklere (Ort.=3,44, SS=0,83) göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır $df(413) = t(1,28) = p>0,05$.

Tablo 4. Yaş değişkenine göre t-testi

Ölçüm	Yaş	N	X	Ss	t	df	p																				
Bireysel Kaygı	15-20 yaş	220	3,55	0,77	0,80	399	0,42																				
	21 yaş ve üstü	195	3,62	0,82				Sosyalleşme Kaygısı	15-20 yaş	220	3,22	1,04	1,04	407	0,30	21 yaş ve üstü	195	3,32	1,04	Kaygı Genel Toplam	15-20 yaş	220	3,45	0,74	1	308	0,32
Sosyalleşme Kaygısı	15-20 yaş	220	3,22	1,04	1,04	407	0,30																				
	21 yaş ve üstü	195	3,32	1,04				Kaygı Genel Toplam	15-20 yaş	220	3,45	0,74	1	308	0,32	21 yaş ve üstü	195	3,53	0,80								
Kaygı Genel Toplam	15-20 yaş	220	3,45	0,74	1	308	0,32																				
	21 yaş ve üstü	195	3,53	0,80																							

Bağımsız örneklem t-testi sonucuna göre 21 yaş ve üstü (Ort. =3,62 , SS=0,82) bireysel kaygı puanlarının 15-20 yaş (Ort.=3,55 , SS=0,77) göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. $df(399) = t(-0,80) = p>0,05$. Bağımsız örneklem t-testi sonucuna göre 21 yaş ve üstü (Ort. =3,32 , SS=1,04) sosyalleşme kaygı puanlarının 15-20 yaş (Ort.=3,22 ,

SS=1,04) göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. $df(407) = t(-1,04) = p>0,05$. Bağımsız örneklem t-testi sonucuna göre 21 yaş üstü (Ort. =3,53 , SS=0,80) kaygı genel toplam puanlarının 15-20 yaş (Ort.=3,45 , SS=0,74) göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır [$df(398) = t(-1,00) = p>0,05$].

Tablo 5. Spor yaşı değişkenine göre t-testi

Ölçüm	Spor Yaşı	N	X	Ss	t	df	p
Bireysel kaygı	0-3 yıl	204	3,60	0,79	0,30	413	0,77
	4 yıl ve üstü	211	3,57	0,81			
Sosyalleşme kaygısı	0-3 yıl	204	3,26	1,01	0,88	413	0,94
	4 yıl ve üstü	211	3,27	1,07			
Kaygı Genel Toplam	0-3 yıl	204	3,49	0,74	0,18	413	0,86
	4 yıl ve üstü	211	3,48	0,80			

Bağımsız örneklem t-testi sonucuna göre 0-3 yıl (Ort. =3,60, SS=0,79) bireysel kaygı puanlarının 4 yıl ve üstü (Ort.=3,57, SS=0,81) göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. $df(413) = t(0,30) = p>0,05$. Bağımsız örneklem t-testi sonucuna göre 4 yıl ve üstü (Ort. =3,27 , SS=1,07) sosyalleşme kaygı puanlarının 0-3 yıl (Ort.=3,26 , SS=1,01) göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. $df(413) = t(-0,08) = p>0,05$. Bağımsız örneklem t-testi sonucuna göre 0-3 yıl (Ort. =3,49 , SS=0,74) kaygı genel toplam puanlarının 4 yıl ve üstü (Ort.=3,48 , SS=0,80) göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır [$df(413) = t(0,18) = p>0,05$].

Tablo 6. Spor türü değişkenine göre t-testi

Ölçüm	Spor Türü	N	X	Ss	t	df	p
Bireysel kaygı	Bireysel	186	3,49	0,81	-2,24	386	0,03
	Takım	229	3,66	0,77			
Sosyalleşme kaygısı	Bireysel	186	3,11	1,04	-2,87	394	0,004
	Takım	229	3,40	1,03			
Kaygı Genel Toplam	Bireysel	186	3,37	0,78	-2,80	388	0,005
	Takım	229	3,58	0,75			

Bağımsız örneklem t-testi sonucuna göre Takım (Ort. =3,66 , SS=0,77) bireysel kaygı puanlarının bireysel (Ort.=3,49 , SS=0,81) göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. $df(386) = t(-2,24) = p<0,05$. Bağımsız örneklem t-testi sonucuna göre takım (Ort. =3,40 , SS=1,03) sosyalleşme kaygı puanlarının bireysel (Ort.=3,11 , SS=1,04) göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. $df(394) = t(-2,87) = p<0,05$. Bağımsız örneklem t-testi sonucuna göre takım (Ort. =3,58 , SS=0,75) kaygı genel toplam

puanlarının bireysel (Ort.=3,37 , SS=0,78) göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur [df(388) = t(-2,80) = p<0,05].

Tablo 7. Evde spor yapma değişkenine göre t-testi

Ölçüm	Evde Spor Yapma	N	X	Ss	t	df	p
Bireysel Kaygı	Evet	263	3,55	0,75	1,44	413	0,15
	Hayır	152	3,66	0,87			
Sosyalleşme Kaygısı	Evet	263	3,17	1,00	2,50	291,50	0,01
	Hayır	152	3,44	1,10			
Kaygı Genel Toplam	Evet	263	3,43	0,71	2,10	413	0,03
	Hayır	152	3,60	0,86			

Bağımsız örneklem t-testi sonucuna göre hayır (Ort. =3,66, SS=0,87) bireysel kaygı puanlarının evet (Ort.=3,55, SS=0,75) göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. df(413) = t(-1,44) = p>0,05. Bağımsız örneklem t-testi sonucuna göre hayır (Ort. =3,44 , SS=1,10) sosyalleşme kaygı puanlarının evet (Ort.=3,17 , SS=1,00) göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. df(291,52) = t(-2,50) = p<0,05. Bağımsız örneklem t-testi sonucuna göre hayır (Ort. =3,60 , SS=0,86) kaygı genel toplam puanlarının evet (Ort.=3,43 , SS=0,71) göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur [df(413) = t(-2,10) = p<0,05].

TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırmada Çanakkale İlindeki amatör sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygılarının cinsiyet, yaş, spor türü, spor yaşları bakımından analizi yapılmıştır. Yaş, cinsiyet, spor yaşı değişkenine göre Covid-19'a yakalanma kaygısını incelediğimizde kaygı toplam puanı, bireysel kaygı ve sosyalleşme kaygılarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Yaş, cinsiyet, spor yaşı, değişkenlerinin sporcular üzerinde herhangi bir kaygı yaratacak durum olmadığı düşünülebilir. Evde spor yapma değişkenine göre Covid-19'a yakalanma kaygısını incelediğimizde kaygı genel toplamı ve sosyalleşme kaygılarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Spor türü değişkenine göre Covid-19'a yakalanma kaygısını incelediğimizde kaygı genel toplamı, bireysel kaygı ve sosyalleşme kaygılarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Spor türü ve evde spor yapma değişkenlerinin sporcular üzerinde kaygı yaratacak bir durum olduğu düşünülebilir.

İlgili literatür incelendiğinde cinsiyet değişkenine bakımından kadın katılımcıların erkek katılımcılara göre Covid-19'a yakalanma kaygılarının anlamlı olarak daha yüksek puana sahip oldukları belirlenmiştir (Güler & Cicioğlu, 2021). Elit sporcular ile sedanterler arasındaki kaygı düzeyleri isimli araştırmada, kadınların erkeklere göre Covid-19 'a yakalanma konusunda daha yüksek bireysel kaygı puanlarına sahip olduğu tespit edilmiştir (Demir ve ark., 2021). Yüzücülerin Covid-19'a yakalanma kaygılarının incelendiği bir diğer

araştırmada ise kadın yüzücülerin erkeklere oranla daha fazla bireysel genel anlamda daha fazla kaygı duydukları ve rapor edilmiştir (Batu ve Aydın, 2020). Çalışmamızla bu çalışmalar arasında paralellik olduğu saptanmıştır. Bunun nedeni ise, kadınların erkeklere oranla daha panik bir yapıda olmaları, endişe ve çekingenlik gibi kaygı uyandıran psikolojik durumları göstermelerine bağlanabilir.

Hacıcaferoğlu ve arkadaşlarının (2015) yürütmüş olduğu çalışmada, 20-22 ile 17-19 yaş arasında bulunan halk oyuncularının 23-25 yaş gurubunda bulunanlara göre daha yüksek kaygı duydukları belirtilmiş ve yaş arttıkça kaygı hissetme durumunun azaldığını rapor edilmiştir. Özbekçi (1989), basketbol, voleybol ve atletizm sporu ile uğraşan bireyleri kaygı düzeyleri açısından bakımından incelemiş olduğu çalışmasında, yaş ve müsabaka stres düzeyleri arasında bir ilişki bulamamıştır.

Çifçi ve Demir (2020) yaptıkları çalışmada futbolcuların yaş değişkenine göre kaygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını belirtmişlerdir. Bu sonuçlar çalışmamızla paralellik göstermektedir. Bunun nedeni katılımcıların yaşı arttıkça hastalık bilinci arttığından dolayı ve hastalığın doğuracağı sonuçların farkında olduğu için küçük yaş gruplarına oranla daha kaygılı olduğunu düşünmekteyiz. Yıldız 2020 yılında elit sporcular üzerinde yürütmüş olduğu çalışmasında bireysel spor yapan bireylerin Covid-19'a yakalanma bireysel kaygısının takım sporları yapan bireylere oranla daha yüksek olduğunu ifade etmiştir (Yıldız, 2020). Bu araştırmanın sonucu çalışmamızın sonucuyla çelişmektedir. Bunun nedeni takım sporları ile uğraşan sporcuların daha kalabalık ortamlarda bulunması ve temasın fazla olması sebebiyle bireysel sporlarla uğraşan sporculara oranla daha kaygılı olduğu düşünülmektedir. Diğer bir araştırmada ise, Türkmen ve arkadaşları (2013), sporcuların takımda bulunma sürelerindeki deneyimleri açısından kaygı hissetme durumları arasında herhangi bir fark olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Erbaş (2005), ve Bingöl ve ark. (2012), farklı gruplarla yaptıkları araştırmalarında, katılımcıların spor deneyiminin sürekli ve durumluk kaygı düzeyleri üzerinde bir etkisinin olmadığını rapor etmişlerdir. Elde edilen bulgular araştırma bulgularını desteklemektedir. Bu sonuçlar çalışmamızla paralellik göstermektedir. Bunun nedeni sporda geçirilen sürenin az olması ve girilen spor ortamında yeni olunması kaygıyı arttırdığını düşünülmektedir.

Sonuç olarak, sporcuların yaşamış olduğu kaygı durumu bazı olumsuzluklar yaşatabilir ve başarıyı olumsuz yönde etkileyebilir. Yaşanılan bu durumun önüne geçilebilmesi için antrenör ve sporcuların psikolojik becerilerini de geliştirmesi ve buna yönelik çalışmalar yapması gerektiği düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Akca E. (2020). Üstün zekalı tanısı için başvuran ebeveynlerde mükemmeliyetçilik ve kaygı düzeyinin incelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). Çağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Batu B, Aydın A.D. (2020). Yüzme Sporcularının Yeni Tip Korona Virüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısının İncelenmesi. Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi, 3.
- BBC. (2020) <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-52152460> web sitesinden 18, 04, 2021 tarihinde erişilmiştir.
- Bingöl H, Çoban B., Bingöl Ş, Gündoğdu C. (2012). Üniversitelerde Öğrenim Gören Taekwondo Milli Takım Sporcularının Maç Öncesi Kaygı Düzeylerinin Belirlenmesi. Türk Spor ve Egzersiz Dergisi, 14(1), 121-125.
- Büyüköztürk Ş. (2014). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı: İstatistik, Araştırma Deseni SPSS Uygulamaları ve Yorum (Genişletilmiş 20. Baskı), Ankara: Pegem Akademi.
- Çifçi F, Demir A. (2020). Covid-19 pandemisinde Türk profesyonel futbolcuların covid-19 korkusu ve kaygı düzeylerinin incelenmesi. Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Dergisi, 2(Özel Sayı 1), 26-38.
- Demir GT, Bulğay C, Çakır OV, Bayraktar I, Çetin E. (2021). Examination of the anxiety of catching the novel coronavirus (COVID-19) in elite athletes and sedentaries: Examination of the anxiety of catching the novel coronavirus (COVID-19) in elite athletes and sedentaries. IJERI: International Journal of Educational Research and Innovation, (15), 360-372.
- Demir GT, Cicioğlu Hİ, İlhan EL. (2020). Athlete's Anxiety to Catch the Novel Coronavirus (Covid-19) Scale (AACNCS): Validity and reliability study: Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği (SYTKYKÖ): Geçerlik ve güvenirlik çalışması. Journal of Human Sciences, 17(2), 458-468.
- Dikmen AU, Kına M, Özkan S, İlhan MN. (2020). COVID-19 Epidemiyolojisi: Pandemiden Ne Öğrendik. Journal of Biotechnology and Strategic Health Research, 4, 29-36.
- Elliott CH, Smith, LL. (2010). Overcoming Anxiety for Dummies. Indianapolis, Indiana: Wiley Publishing.

- Erbaş MK. (2005). Üst düzey basketbolcularda durumluk kaygı düzeyleri ve performans ilişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Güler H, Cicioğlu H. İbrahim. (2021). Sedanter Ve Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse Yakalanmada Bireysel Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 18(1), 67–75.
- Gümüşgül C, Ersoy A, Gümüşgül O. (2020). Amatör ve Profesyonel Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygılarının İncelenmesi-Yönetmel Karar Boyutu. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 26-37.
- Hacıcaferoğlu S, Hacıcaferoğlu B, Seçer M. (2015). Halk Oyunları Branşına Katılan Sporcuların Yarışma Öncesi Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *International Journal of Sport Culture and Science*, 3(Special Issue 4), 288-297.
- Han HR. (2009). Measuring Anxiety in Children: A Methodological Review of the Literature. *Asian Nursing Research*, 3(2), 49-62.
- <https://covid19.saglik.gov.tr/> web sitesinden 18, 05, 2021 tarihinde erişilmiştir.
- Johnston-Wilder S, Lee C. (2010). Mathematical Resilience. *Mathematics Teaching*, 218, 38-41.
- Özbekçi F. (1989). Farklı spor dallarında yaşanan müsabaka stres düzeylerinin araştırılması, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora tezi.
- Sönmez HO, Becer E, Gülen Ö, Madak, E. (2020). 4 Haftalık Serbest Stil Yüzme Eğitiminde Beceri Öğreniminin Kaygı Düzeyi Üzerine Etkisi. *Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*. Doi: [http://dx. doi. org/10.31576/smryj](http://dx.doi.org/10.31576/smryj), 442.
- Tavşancıl E. (2014). Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi (5. Baskı), Ankara: Nobel Yayınevi.
- Türkmen M, Kul M, Bozkuş T. (2013). Takım sporlarıyla uğraşan sporcuların yarışma kaygı düzeylerinin cinsiyete ve spor deneyimine göre incelenmesi. *Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi*, 7(3): 106–112.
- World Health Organization. (2020) <https://www.who.int/dg/speeches/detail/who-director-general-s-remarks-at-the-media-briefing-on-2019-ncov-on-11-february-2020> web sitesinden 18,04,2021 tarihinde erişilmiştir.
- Yıldız Y. (2020). Examination of the anxiety situations of catching The new type of coronavirus (COVID-19) in elite Athletes. *Journal of Human Sciences*, 17(4), 1275.